

УПОТРЕБА ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА У ДОМАЋИНСТВИМА И ПОЈЕДИНАЧНО USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES BY HOUSEHOLDS AND INDIVIDUALS

Шира употреба информационо-комуникационих технологија у домаћинствима и појединачно у Републици Српској забиљежена је и у 2018. години.

Број домаћинстава са приступом интернету у 2018. години порастао је за 5,5%. Посебно је изражено повећање коришћења интернета путем мобилног широкопојасног приступа (24,4%).

Интернет је користило 71,2% лица, док је рачунар користило 55,5% лица. Коришћење интернета повећано је за 6,3%, док је број корисника рачунара мањи за 3,4% у односу на претходну годину.

Корисници трговине путем интернета су бројније за 2,5% у односу на 2017. годину. Коришћење online услуга јавне администрације такође биљежи раст.

Паметни телефон у приватне сврхе користило је 88,8% интернет популације Републике Српске.

Републички завод за статистику објављује податке о употреби информационо-комуникационих технологија у Републици Српској у 2018. години, добијене на основу спроведеног истраживања о употреби информационо-комуникационих технологија у домаћинствима и појединачно.

ДОМАЋИНСТВА

Рачунар посједује 57,6% домаћинстава што је за 0,7% више у односу на 2017. годину. У градским насељима Републике Српске рачунари су заступљени у 66,4% домаћинстава, док је заступљеност рачунара у насељима осталог типа 51,5%.

Интернет прикључак има 68,5% домаћинстава што представља повећање од 5,5% у односу на претходну годину. Разлике у броју домаћинстава са интернет прикључком, уколико посматрамо тип насеља, и даље постоје. У градском подручју интернет прикључак посједује 75,1% домаћинстава, а 63,9% домаћинстава у насељима осталог типа.

Wider use of information and communication technologies in households and individually in Republika Srpska was recorded also in 2018.

The number of households with internet access in 2018 increased by 5.5%. Particularly expressed is the increase in the use of the Internet by mobile broadband access of 24.4%.

Internet services was used by 71.2% of respondents, while personal computer was used by 55.5% of them. Compared to the same period of the previous year, the use of Internet services increased by 6.3%, while the number of computers users decreased by 3.4%.

There are 2.5% more users of Internet commerce in 2018 compared to 2017. The use of online public administration services also increased.

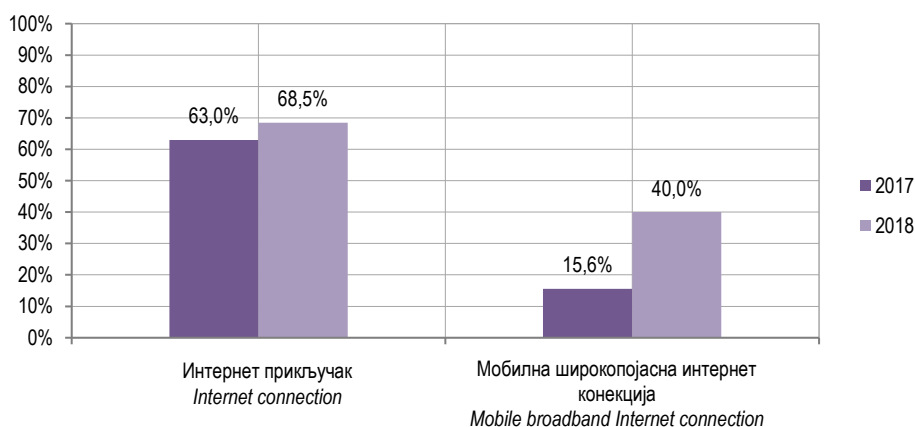
Smartphones in private purposes are used by 88.8% of Internet population of Republika Srpska.

The Republika Srpska Institute of Statistics is publishing data on the use of information and communication technologies in Republika Srpska in 2018, obtained through the survey on the use of Information and communication technologies by households and individuals.

HOUSEHOLDS

Of all surveyed households, 57.6% own a personal computer, which represents an increase by 0.7% compared to 2017. In urban settlements of Republika Srpska, computers are used in 66.4% of households, while 51.5% of households in other settlements own a personal computer.

Of the total number of households, 68.5% have Internet connection, which represents an increase by 5.5% compared to the previous year. Differences in the number of households with an internet connection, if we observe the type of settlement, still exist. In the urban area, 75.1% of households own internet connection, and 63.9% of households in settlements of the other type.

Графикон 1. Интернет и мобилна широкопојасна (broadband) интернет конекција у домаћинствима
Graph 1. Internet and mobile broadband Internet connection in households

Када је у питању широкопојасни тип интернет конекције, у 2018. години веома је изражен раст код мобилног широкопојасног приступа од 24,4% у односу на претходну годину. Фиксни широкопојасни приступ интернету користи 83,4%, а мобилни 40% домаћинстава.

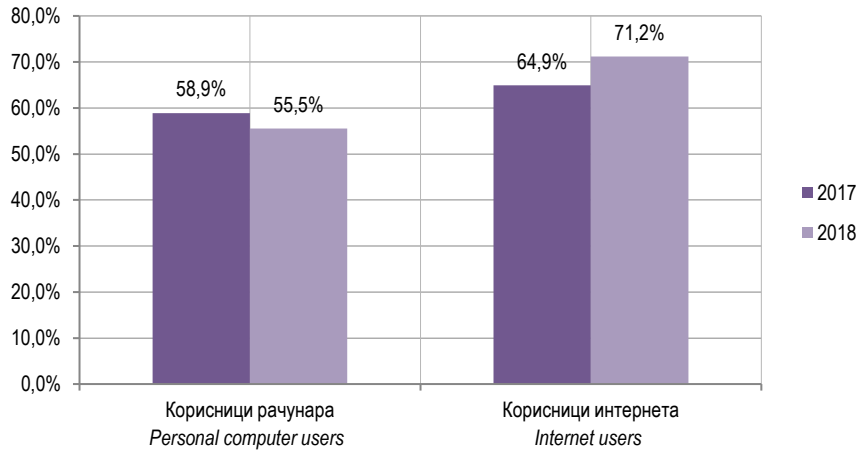
When It comes to the mobile broadband Internet connection, in 2018 an increase by 24.4% was recorded in comparison with 2017. Fixed broadband Internet access is used by 83.4% and mobile access by 40.0% of households.

ПОЈЕДИНЦИ

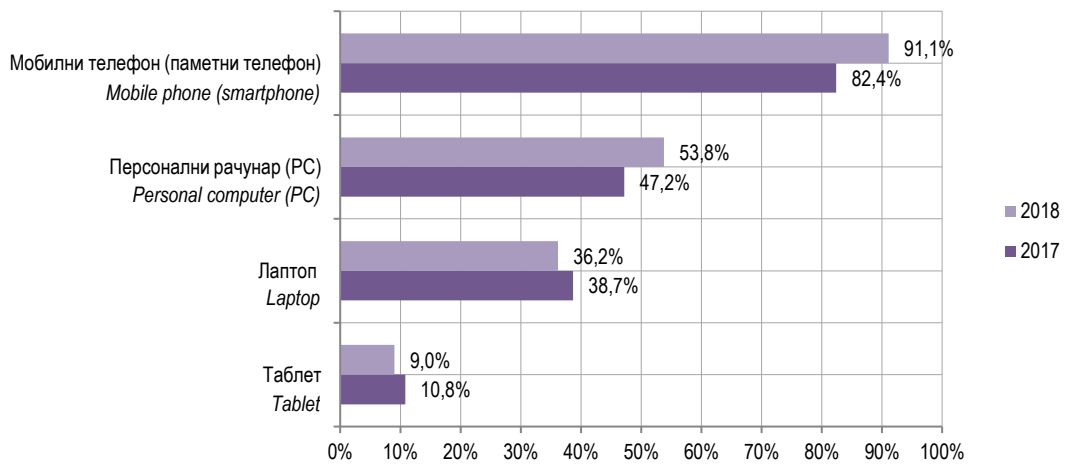
INDIVIDUALS

Посматрајући главни референтни период, 67,7% лица су свакодневни корисници рачунара, док је 70,9% лица свакодневно користило интернет. Од укупног броја свакодневних корисника интернета 94,2% лица су они који неколико пута током дана приступају интернету. У 2018. години 22,3% становника Републике Српске изјавило је да никада није користило рачунар, а 19,8% да никада није користило интернет.

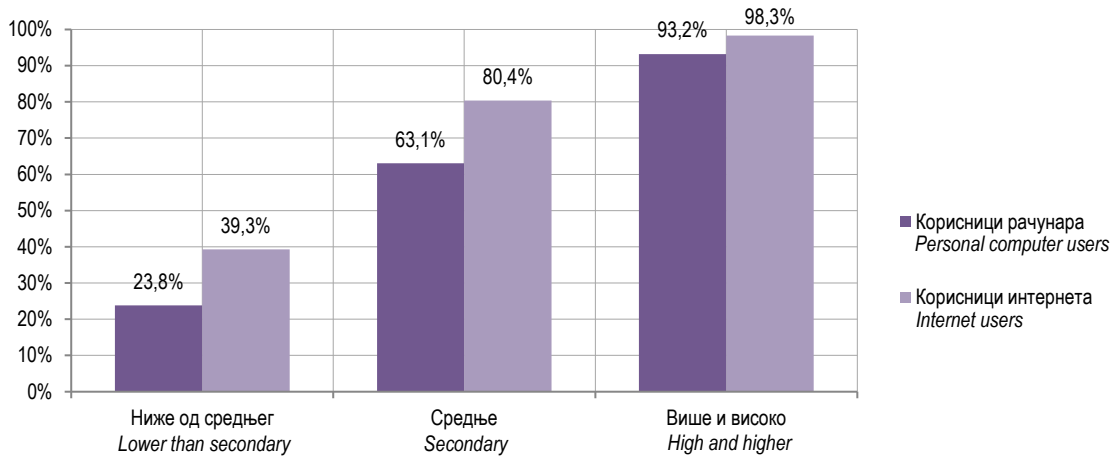
Looking at the main reference period, 67.7% of persons use computer on a daily basis, while 70.9% of persons use Internet on a daily basis. Of the total number of daily Internet users, 94.2% are persons who access the Internet several times during the day. In 2018, 22.3% of the inhabitants of Republika Srpska never used a computer, and 19.8% had never used the Internet.

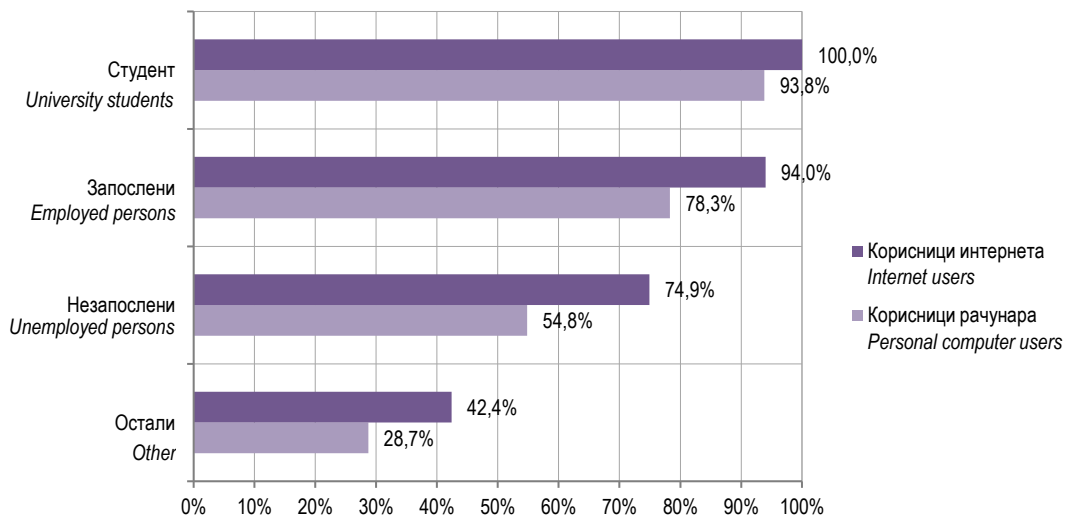
Графикон 2. Коришћење рачунара и интернета
 Graph 2. Computer and Internet use

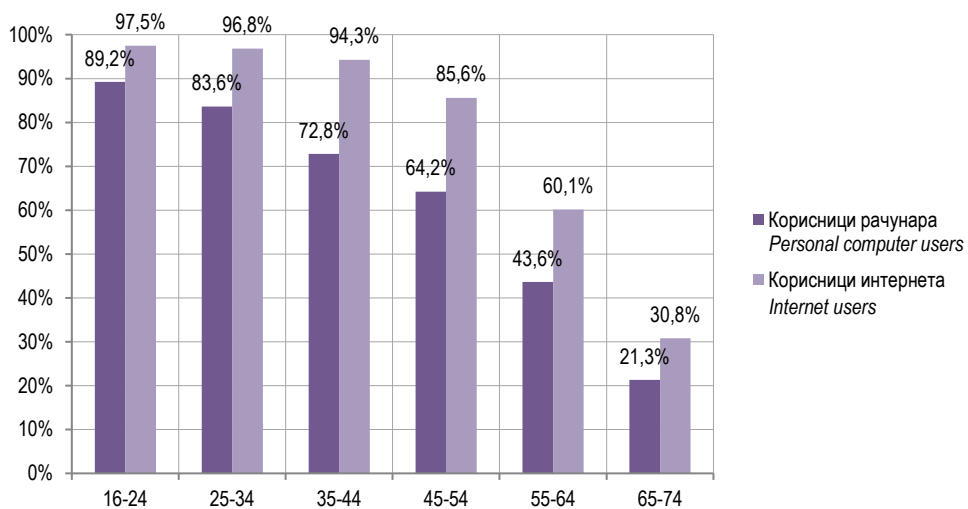
Графикон 3. Уређаји помоћу којих се приступа интернету
 Graph 3. Devices used for Internet access

Графикон 4. Корисници рачунара и интернета према нивоу образовања, 2018.
 Graph 4. Personal computer users by level of education, 2018

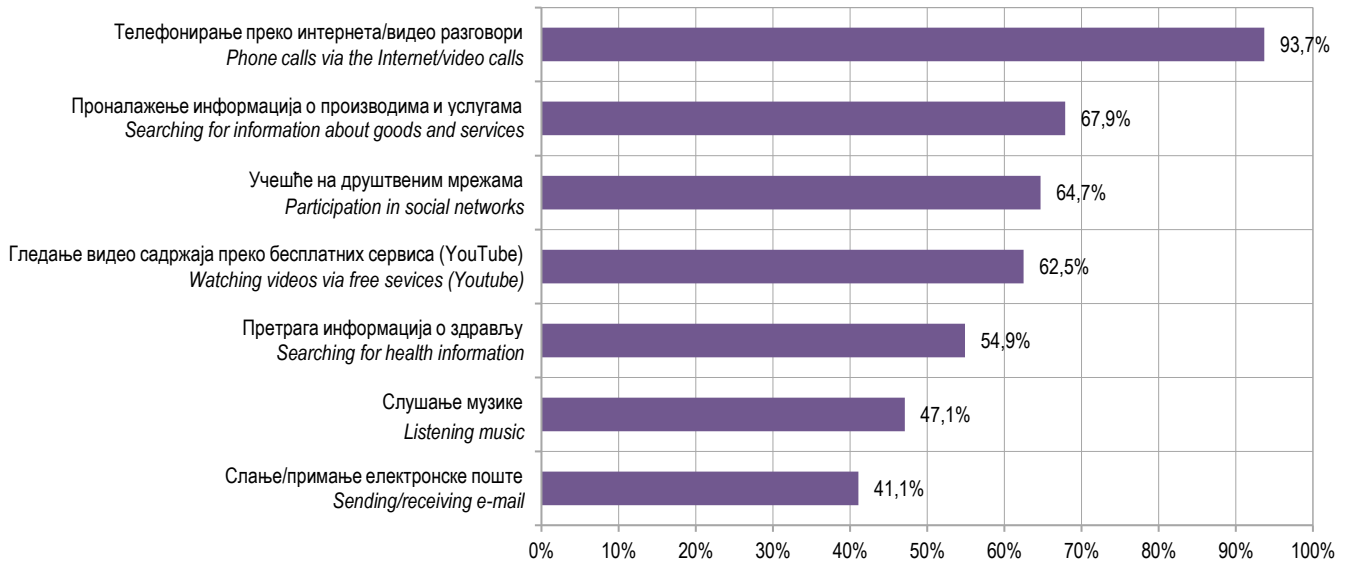
Графикон 5. Корисници рачунара и интернета према радном статусу, 2018.
 Graph 5. Personal computer and Internet users by employment status, 2018

Графикон 6. Корисници рачунара и интернета по старосним групама, 2018.
 Graph 6. Personal computer and Internet users by age group, 2018

За приступ интернету ван куће или посла најчешће се користе мобилни телефон (паметни телефон), у 88,3% случајева и лаптоп у 14,4% случајева.

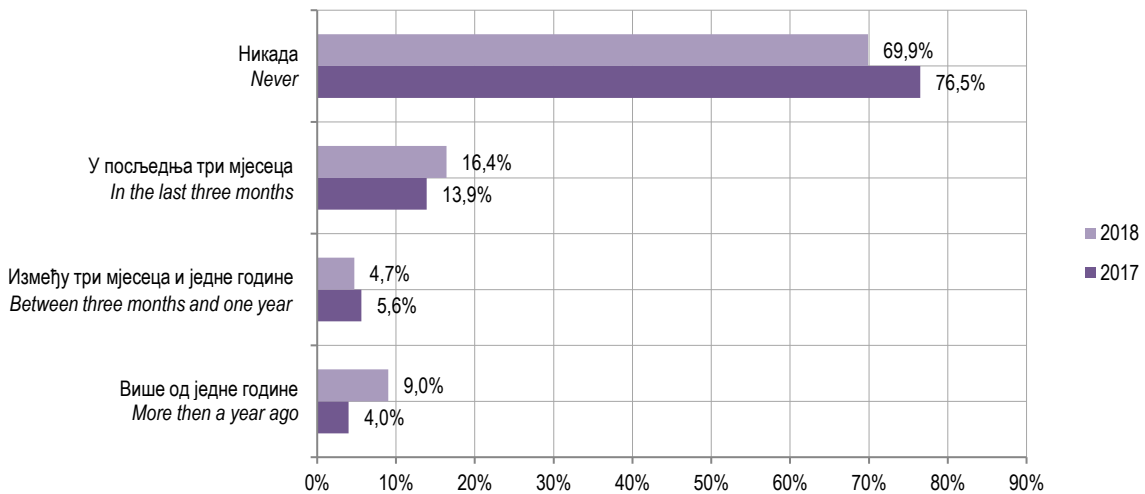
For access to the Internet out of home or work, 88.3% of persons used mobile phones (smartphone), and 14.4% of persons used laptops.

Графикон 7. Типови коришћења интернета у приватне сврхе, 2018.
 Graph 7. Types of Internet use (in the reference quarter) for private purposes, 2018

У протеклих годину дана, услуге јавне администрације за добијање информација са интернет страница користило је 18,0% интернет популације, 8,2% за преузимање службених образаца и 14,9% за слање попуњених образаца.

In the previous year, public administration services for obtaining information from the internet used 18.0% of the internet population, 8.2% for downloading official forms and 14.9% for sending completed forms.

Графикон 8. Учесталост куповине/нaручивања робе или услуга путем интернета
 Graph 8. Frequency of Internet use for purchase/ordering of goods or services

Куповина путем интернета биљежи раст током 2018. године. У односу на претходну годину, 2,5% више интернет популације наручује производе или услуге путем интернета у приватне сврхе. Понашање и навике *online* купаца остају непромијењене и у 2018. години. Путем интернета становници Републике Српске најчешће купују одјећу и спортске производе (66,0%) и то од домаћих продаваца (82,5%). За те сврхе најчешће су трошили до 200 КМ (82,6%) и при том је 74,8% *online* купаца реализовало наруџбе једном или два пута током године.

Истраживање је показало да у 2018. години запослени у Републици Српској у 50,3% случајева користе рачунаре, лаптоп рачунаре, таблете или неке друге преносне уређаје на послу, при чему 90,4% њих сматра да посједује вјештине неопходне за несметано обављање пословних задатака.

Ако посматрамо активности учења и стицања нових вјештина током протеклих годину дана, из области коришћења рачунара, софтвера или апликација, најчешће се прибјегава бесплатним *online* обукама или самосталном учењу (18,1%).

МЕТОДОЛШКА ОБЈАШЊЕЊА

Циљ истраживања о употреби информационо-комуникационих технологија у домаћинствима и појединачно јесте да се добију подаци о заступљености информационо-комуникационих технологија у домаћинствима, употреби рачунара, интернета и информатичкој писмености становништва на подручју Републике Српске.

Истраживање је у потпуности усклађено са методологијом Евростата, а спроводи се једанпут годишње на бази узорка телефонским путем и интервјуисањем лицем у лице. Главни референтни период чине три мјесеца која претходе интервјуисању.

Узорак је дизајниран као двоетапни случајни узорак стратификован по типу насеља. Јединице прве етапе су пописни кругови, а јединице друге етапе су домаћинства. Узорак је обухваћено 2 970 домаћинастава за ниво Републике Српске.

Јединица посматрања је домаћинство изабрано у узорак, а јединица анкетирања је случајно изабрани члан домаћинства који има између 16 и 74 године живота.

ИКТ РЈЕЧНИК

ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line) Асиметрична дигитална претплатничка линија: Широкопојасна дигитална трансмисиона технологија која користи постојећу телефонску линију и допушта истовремено слање података и комуникацију гласом.

Бит: Најмања јединица информације у рачунарству. Приказује се у бинарном приказу са 1 или 0, у логичком приказу са true или false. Низ од 8 бита је бајт.

Широкопојасни приступ интернету (Broadband): Начин повезивања на Интернет који омогућује велике брзине преноса података и представља комуникациони систем чији носилац (нпр. оптички кабл) преноси умножене податке истовремено док су појединачни подаци модулисани на посебним фреквенцијама.

Претраживач: Софтверско рјешење за претраживање по интернету. То је програм, апликација која се користи за учитавање интернет страница и других садржаја на Интернету. Најпознатији претраживачи су Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome итд.

Dial-up модемска конекција: Тип интернет конекције гдје се повезивање на мрежу остварује помоћу телефонске линије.

Дигитални производи или услуге: Роба или услуге које могу да се наруче и испоруче путем компјутера, тј. интернета (нпр. музика, филмови, видео игрице).

Преузимање (Download): Процес копирања докумената на кориснички компјутер са неког другог компјутера или компјутера у оквиру интернет сервиса.

Дигитална претплатничка линија DSL (Digital Subscriber Line): Врста брзе широкопојасне интернет конекције помоћу стандардних телефонских параца.

Електронска трговина: Куповина или продаја добара или услуга путем интернета.

Електронска пошта: Електронски пренос поруке, укључујући текст и прилоге (*attachment*), с једног рачунара на други рачунар, путем интернета.

Internet shopping increased in 2018. Compared to the previous year, 2.5% more internet population orders products or services via the Internet for private purposes. The behavior and habits of online customers remain unchanged in 2018. Citizens of Republika Srpska mostly use the Internet to purchase clothes and sports equipment (66.0%) from domestic sellers (82.5%). For these purposes, they mostly spent up to 200 KM (82.6%), with 74.8% of online buyers realised orders once or twice a year.

The survey showed that in 2018, employees in Republika Srpska use computers, laptops, tablets or other portable devices at work in 50.3% of cases, with 90.4% of them considering that they possess the skills necessary to facilitate running of business tasks.

If we observe learning activities and acquiring new skills over the previous year, in the area of using computers, software or applications, they mostly use free online training or self-study (18.1%).

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

The aim of the survey on the use of information and communication technologies by households and individuals is to obtain data on the presence of information and communication technologies in households, the use of personal computers, Internet services and computer literacy of the population on the territory of Republika Srpska.

The survey fully complies with the Eurostat methodology. This is an annual sample-based survey, carried out by telephone and face to face interview. The main reference period comprises three months preceding the interview.

The sample is designed as a two-stage random sample, stratified by type of settlements. Units of the first stage are enumeration areas, while units of the second stage are households. The sample covers 2,970 households at the Republika Srpska level.

Observation units are sampled households, while survey units are randomly selected household members aged between 16 and 74.

ICT GLOSSARY

ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line): Broadband digital transmission technology which uses the existing telephone line, allowing simultaneous transmission of data and voice calls.

Bit: The smallest unit of information in computing. It is shown in the binary representation as 1 or 0, or as true or false in the logical representation. A series of 8 bits is a byte.

Broadband Internet connection: A type of Internet connection which provides high-speed data transfer. It represents a communication system in which the transmission medium (e.g. optical fiber cable) simultaneously transmits multiplied data, while individual data are modulated on separate frequencies.

Browser: A software solution used to search the Internet. It is a programme/application used to load web pages and other contents on the Internet. The best-known browsers are Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome, etc.

Dial-up connection: A type of Internet connection which uses a telephone line to connect to the network.

Digital products and services: Goods and services that can be ordered and delivered via computer, that is, via the Internet (e.g. music, films, video games).

Download: The process of copying documents to the user's computer from another computer or from a computer within an Internet service.

Digital Subscriber Line (DSL): A type of broadband Internet connection established using standard telephone lines.

Electronic commerce: Purchase or sale of goods or services using the Internet.

Electronic mail: Electronic transfer of messages, including text and attachments, from one computer to another computer, via the Internet.

GPRS (General Packet Radio Service): Протокол који бежичним путем обезбјеђује пренос путем GSM мреже.

3G мрежа је трећа генерација мобилне телефоније омогућава пренос текста, звука, слике телевизије, брзине до 14Mb/s.

Интернет: Глобални електронски комуникациони систем сачињен од великог броја међусобно повезаних рачунарских мрежа и уређаја, који размењују податке користећи заједнички скуп комуникационих протокола.

Интернет популација: Корисници интернета у посматраном периоду.

Network: Група рачунара и других јединица који су повезани и омогућена им је међусобна интеракција. Највећа мрежа је интернет, скуп свих свјетских мрежа.

Вирус је рачунарски програм чије покретање и читавање изазива оштећење или брисање података на рачунару.

WiFi је бежична мрежа гдје се подаци између два или више уређаја преносе помоћу радио фреквенција и одговарајућих антена.

GPRS (General Packet Radio Service): A protocol which enables wireless transfer through GSM networks.

3G network refers to the third generation of mobile telephony, which enables transfer of text, sound and television images, offering speeds up to 14 Mb/s.

Internet: A global electronic communication system made up of many interconnected computer networks and devices that exchange information using a common set of communication protocols.

Internet population: Users of Internet in the observed period.

Network: A group of computers and other units that are connected and their mutual interaction is enabled. The Internet represents the largest network, as a collection of the world's networks.

Virus is a computer programme whose running and loading damages or deletes data on a computer.

WiFi is a wireless network in which data between two or more devices are transmitted using radio frequencies and corresponding antennas.

Саопштење припремила: Александра Ђонлага
e-mail: aleksandra.djonlaga@rzs.rs.ba

Издаје Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, Велка Млађеновића 12д – Тел. +387 51 332 700 – Владан Сибиновић, главни уредник – Излази годишње – Саопштење је објављено на Интернету на адреси: www.rzs.rs.ba – E-mail: stat@rzs.rs.ba – Приликом коришћења података обавезно навести извор

Prepared by: Aleksandra Djonlaga
e-mail: aleksandra.djonlaga@rzs.rs.ba

Published by Republika Srpska Institute of Statistics, Banja Luka, Veljka Mladenovića 12d – Tel. +387 51 332 700 – Vladan Sibinović, Editor in chief – Annual periodicity – Release is available on the Internet at: www.rzs.rs.ba – E-mail: stat@rzs.rs.ba – These data can be used provided the source is acknowledged